

În domeniul artei plastice, grafica este o artă de sine stătătoare ca modalitate de expresie și ca tehnică specifică. În grafică există posibilități tehnice mai numeroase care stau la dispoziția graficianului, tentându-l să le practice și impunându-i sensibile schimbări de stil și viziune.

În ultimul timp se poate afirma că grafica și-a dobândit un statut propriu. Ea a luat un mare avânt sub toate aspectele, în toate genurile și tehnicile ei.

O tehnică a transparențelor, a acorurilor clare în grafică este acuarela. Acuarela este genul cel mai delicat de pictură, cel mai lichid și cel mai translucid. Este realizată prin tonalități fluide cu suave transparențe și moliciuni catifelate, proprii culorilor de apă. "... artă a aparenței spontaneității, ce nu îngăduie reveniri decât cu primejdia alungării transparențelor, acuarela impune un ochi format capabil să surprindă de la început cea mai elocventă rânduire a formelor și culorilor..."¹ afirma Dan Grigorescu despre acuarelă.

Secția de artă a Muzeului Județean Satu Mare, are în cadrul colecțiilor de grafică și acuarele. Sunt în număr mai mic, acuarela fiind cu mult mai ușor alterabilă la condițiile atmosferice. De aceea păstrarea acestor lucrări de-a lungul timpului se face mai greu, iar expunerea lor nefiind posibilă decât cel mult trei luni într-un an.

Artă prin definiție spontană, acuarela a fost reprezentată în arta românească prin creatori de mare prestigiu. Sunt artiști care au ales acuarela ca pe o modalitate principală de expresie, afirmându-se în acest gen ca personalități puternice.

Un artist prezent în cadrul colecției secției de artă, care din 1957 se dedică exclusiv graficii, în cadrul căreia considerăm acuarela drept tehnica cea mai apropiată temperamentului său, este Constantin Găvenea. Prin el acuarela și-a câștigat definitiv un maestru, pe care ea însăși și l-a creat.

Născut pe meleagurile Tulcei, artistul se simte foarte legat de aceste meleaguri, considerându-le "mirifice".

Este un "cântăreț" în culori al Deltei Dunării, fie în diferite peisaje din deltă sau în vederi din port, în toate dând dovadă de o acută sensibilitate cromatică.

În lucrarea "Înserare la Tulcea"(fig.1), artistul redă prin câteva pete de culoare un peisaj al Tulcei în amurg, oraș care a pus stăpânire pe el, fermecându-l cu ineditul și pitorescul său.

Vorbind despre acuarela lui Găvenea, Andrei Pleșu afirma:"Găvenea ne dă un exemplu de ceea ce înseamnă o acuarelă, în sensul cel mai pur al cuvântului. Constantin Găvenea ne invită într-un univers pastelat în care materia devenită fluidă prinde a cânta. Conturile ezită muzical în jurul formelor și cedează până la urmă unei atotcuprinzătoare nevoi de contopire. Lumea-văzută printr-o lacrimă"²

O practiciană consecventă a acuarelei, ale cărei resurse picturale i se par inepuizabile, este Iulia Hălăuceascu. Secția de artă deține o lucrare a artistei intitulată"Prima ninsoare de Ceahlău"(fig.2). Silueta muntelui Ceahlău acoperit de primii fulgi de zăpadă, cuprinde întreg spațiu al lucrării.

¹ *Catalog de expoziție retrospectivă Constantin Găvenea*, București, Sala Dalles, 1982, p.8.

² *Idem* p.5

Referindu-se la acuarelă, artista însăși afirma: "pentru mine acuarela este aidoma valului mării care te cuprinde ca o mângâiere. Este ca ploaia după arșița unei zile toride. Este unduirea într-un spațiu fără margini".³

Structură romantică cu pronunțat caracter expresionist în unele compoziții picturale, este pictorul Ioan Murariu. Desfășoară o activitate prodigioasă în pictură, desen și acuarelă, realizând portrete, peisaje, compoziții. În acuarele este în general un romantic delicat și sentimental pentru care motivul real, plasat într-o atmosferă ireală, difuză constituie un prilej de delectare și reverie.

"Primăvara" (fig.3) este lucrarea semnată Ioan Murariu și redă prin aceleași pete de culoare, cu o căldură neasemuită unui peisaj de primăvară în tonuri de galben, brun, verde.

Cu o merituosă activitate în diferite domenii, pictură, grafică, arte decorative s-a afirmat Iosif Bene. Acuarela i-a servit artistului de multe ori pentru executarea unor schițe în aer liber, cât și pentru pregătirea unor compoziții viitoare.

Lucrarea intitulată "Peisaj", deținută de secția de artă, este inspirată din lumea satului transilvănean, în urma călătoriilor sale prin satele secuiești. Artistul folosește hârtia umedă, pe care culoarea se întinde cu repeziciune. Prin fluiditatea culorii și picturalitatea lor, acuarelele lui Iosif Bene confirmă afirmația Alexandrei Rus: "nimeni altul, în acuarela transilvăneană, n-a transpus cu atâta poezie acea inefabilă atmosferă parcă de basm, a râurilor care aluneca maiestuos, calm, asemeni unui izvor de liniște, bucurie, viață."⁴

Deosebit de delicată în acuarele este și Botar Iudith cu lucrarea "Iarna".

Evoluând pe coordonatele unui realism contemporan, Virginia Baz Baroiu este prezentă cu două acuarele intitulate: "Oraș Nou" (fig.4) și "Oraș însorit". Ambele lucrări sunt peisaje cu construcții, evidențiind modernizarea urbană.

Un nume des auzit când se vorbește de grafică, este și cel al Corneliei Daneț, grafician cu un registru tematic variat.

Fermecător de simplu și aproape natural, este evocat anotimpul iarna, în lucrarea artistei Aflorii Elena, intitulată "Iarna la Piatra Neamț" (fig.5).

În colecțiile secției de artă mai sunt prezenți și alți artiști contemporani, pentru care acuarela devine mod de expresie plin de îndrăzneală și originalitate: Balogh Lajos, Silvia Cambir, Clara Cantemir, Constantin Cantemir, Ileana Dăscălescu, Nicolae Polidor.

Alături de artiștii amintiți, un loc aparte în cadrul secției de artă, îl ocupă artiștii acuareliști sătmăreni: Maria Olteanu, Petkes Iosif și Bogati Sandor.

Din creația artistei Maria Olteanu, secția de artă deține trei lucrări de acuarelă intitulate: "Peisaj", "Cer de lumină" (fig.6) și "Candoare".

În tonuri pastelate, acuarelele sale definesc atmosfera locului. Aerul transparent cu un cer invadat de lumină, conferă imaginilor o atmosferă pitorească. Gama cromatică dominată de verde, albastru, ocru, galben, armonizează perfect întreaga structură a imaginii, iar tonurile de verde și albastru sunt redată cu o neasemuită căldură.

Folosind o cromatică vie echilibrată între violet, albastru și roșu, Petkes Iosif este prezent în colecțiile de artă cu trei lucrări intitulate "Flori" (fig.7).

Gingașele sale flori, așezate în diferite vase, sugerează miracolul unui anotimp trimfător. Vaporoase, petalele florilor nu își pierd conturul lor fragil.

Un artist careian, care în acuarelele sale a redat deosebit de autentic peisajul local, este Bogati Sandor în lucrarea intitulată: "Peisaj pe malul Someșului" (fig.8).

³ *Catalog de expoziție retrospectivă Iulia Hălducescu*, Muzeul de Artă Piatra Neamț, 1994, p.1.

⁴ Mircea Țoca, Iosif Bene, București, 1976, p.28.

Peisajele sunt cele care pot ilustra cel mai bine stările sufletești ale celor care le realizează, prilejuite de poezia priveliștii. Culoarele folosite au prosepime înregistrând cu mijloace autentice vibrația atmosferei într-un peisaj.

Nimic nu poate reda mai strălucitor și diafan, mai expresiv farmecul naturii, frumusețea acesteia, decât acuarela. O istorie a acestui gen ar evidenția un aspect foarte caracteristic al simfului pictural al artiștilor români, capacitatea lor de a descoperi resursele poetice ale naturii. Chiar dacă, mulți artiști au găsit în acuarelă un mijloc auxiliar de exprimare a gândurilor și sentimentelor în imagini, un spațiu de rezervă în care să-și pregătească viitoarele tablouri, ei au conferit acestei arte acea însușire pe care Dufy o definea astfel: "un moment în care surprinzi frumosul din natură și îl consemnezi cu toată sinceritatea eliberat de prejudecăți stilistice, un moment în care te întâlnești cu propriile tale visuri de puritate și de adevăr".⁵

Contrastele de culori, fluiditatea culorii dovedesc că între grafică și pictură nu există limite absolute.

LISTA ILUSTRAȚIILOR

1. Găvencea Constantin, Înserare la Tulcea, acuarelă 0,380 X 0,310 semnat și datat dr.jos. C.Găvenea(19) 79, nr.inv.60495
2. Hălăucescu Iulia, Prima ninsoare pe Ceahlău, acuarelă 0,750 X 0,540, semnat stg.jos Iulia Hălăucescu, nr.inv.60417.
3. Murariu Ioan, Primăvara, acuarelă, 0,630 X 0,500, semnat și datat dr.jos I.Murariu, 1979, nr.inv.60505.
4. Baz Baroiu Virginia, Oraș nou, acuarelă 0,680 X 0,480 semnat și datat stg.jos, Baroiu(19) 77 nr.inv. 60801
5. Aflorii Elena, Iarna la Piatra Neamț, acuarelă, o, 680X0,480 semnat și datat dr.jos Aflorii E.(1)977, nr.inv.60168.
6. Olteanu Maria, Cer de lumină, acuarelă, 0,420 X 0,300, semnat dr.jos M.Olteanu, nedatat, nr.inv.60528
7. Petkes Iosif, Flori acuarelă, 0,700 X 0,500, semnat și datat dr.jos Petkes I., (19)82, nr.inv.50347
8. Bogati Sándor, Peisaj pe malul Someșului, acuarelă, 0,500 x 0,450, semnat și datat dr.jos Bogati S. 1979, nr.inv.60152

⁵ Vasile Drăguț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache, *Pictura românească în imagini*, București, 1970, p.231.

*The Watercolour in the Art Collection of County Museum Satu Mare
(Summary)*

This work is a concise introduction of watercolour, as the most delicate sort of painting, using examples of paintings of artists from Satu Mare and from the county.

The list of Pictures

1. Găvencea Constantin, *Nightfall in Tulcea*, watercolour 0,380 x 0,310, signed and dated on right, down. C. Găvencea (19)79, catalogue no. 60495
2. Hălăucescu Iulia, *First snowfall on Ceahlău*, watercolour 0,750 x 0,540, signed on left, down Iulia Hălăucescu, catalogue no. 60417
3. Murariu Ioan, *Spring*, watercolour, 0,630 x 0,500, signed and dated on right down I. Murariu, 1979, catalogue no. 60505
4. Baz Baroiu Virginia, *New town*, watercolour, 0,680 x 0,480, signed and dated on left, down, Baroiu (19)77, catalogue no. 60801
5. Aflorii Elena, *Winter in Piatra Neamţ*, watercolour, 0,680 x 0,480, signed and dated on right, down Aflorii E. (1)977, catalogue no. 60168
6. Olteanu Maria, *Skylight*, watercolour, 0,420 x 0,300, signed on right, down M. Olteanu, undated, catalogue no. 60528
7. Petkes Iosif, *Flowers*, watercolour, 0,700 x 0,500 signed and dated on right, down Petkes I. (19)82, catalogue no. 50347
8. Bogati Sandor, *Landscape of Someş river*, watercolour, 0,500 x 0,450 signed and dated on right down Bogati S. 1979, catalogue no. 60152

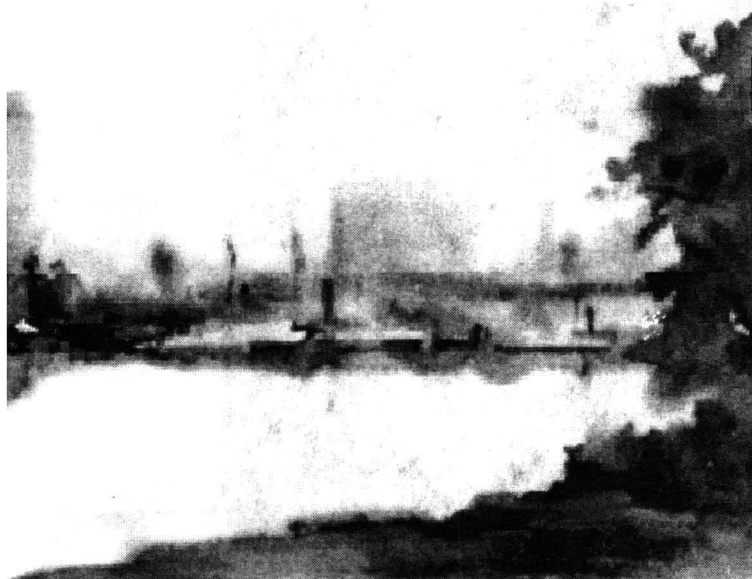

fig. 1

fig.2

fig. 3

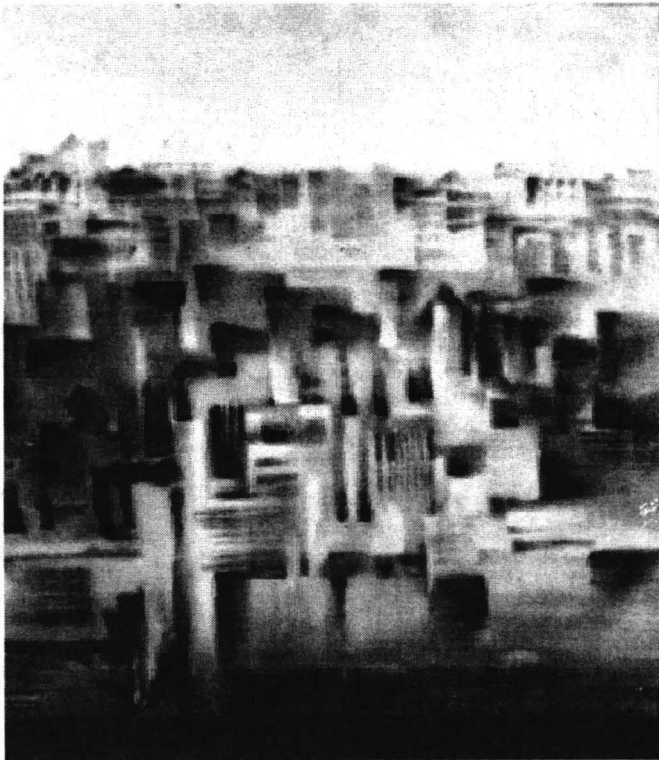

fig. 4

fig. 5

fig. 6

fig. 7

fig. 8